

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

การประชุมคณะกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม

วันศุกร์ที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๓๐ น.

โดยวิธีการประชุมทางไกล (Video Conference) ผ่านระบบ Cisco Webex Meetings

ณ ห้องประชุมกิจการยุติธรรม ๒ (JA ๒) อาคารรัฐประศาสนภักดี

ชั้น ๙ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

.....

ผู้มาประชุม

๑. ปลัดกระทรวงยุติธรรม	ประธานอนุกรรมการ
ศาสตราจารย์พิเศษวิชาญ วิตัญญ์สรอรรถ	
๒. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม	อนุกรรมการ
นายวรวงศ์ อัจฉรวรวงศ์ชัย	
ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา	
๓. ผู้แทนสำนักงานศาลปกครอง	อนุกรรมการ
นางสมฤดี ธัญญสิริ	
เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง	
๔. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	อนุกรรมการ
นายวิพล กิตติศนาสรชัย	
ผู้อำนวยการสำนักงานวิจัยกฎหมายอาญาและพัฒนาระบบงานยุติธรรม	
๕. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ
พันตำรวจเอก จีระเดช ชมบุญ	
รองผู้บังคับการกองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ	
๖. ผู้แทนสำนักงานประมาณ	อนุกรรมการ
นางอมรรัตน์ ฤทธิพลเดช	
นักวิเคราะห์งบประมาณชำนาญการพิเศษ	
๗. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ	อนุกรรมการ
นางพรทิพย์ แก้วมูลคำ	
ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบราชการ	

๘. ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย
นายยงยุทธ ชื่นประเสริฐ
ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย สำนักกฎหมายสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๙. ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม
นายวัลลภ นาคบัว
รองปลัดกระทรวงยุติธรรม
๑๐. ผู้แทนสภาพนายความ
นายเสาวภักดิ์ สกฤโรมิวิลาส
อุปนายกฝ่ายบริหาร
๑๑. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
นายนิติไชย เกษมมงคล
เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
พันตำรวจโท พงษ์ธร ธีบุญศิริ
๑๓. ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรมที่ได้รับมอบหมาย
นายชัยวัฒน์ รุ่งเล็ก
รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๔. ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรมที่ได้รับมอบหมาย
นายนิทัศน์ แสงวัฒนะ
ผู้อำนวยการกองนโยบายและประสานแผนกระบวนการยุติธรรม
๑๕. ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรมที่ได้รับมอบหมาย
นางสาวกนกวรรณ ขวัญดี
นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ

ผู้ไม่มาประชุม

- ผู้แทนสำนักงานสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ติตการกิจ
นางมนต์ทิพย์ สัมพันธวงศ์
ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปรีชญาณ์ นักพื่อน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
๒. นายมนินธ์ สุทธิวัฒนานิติ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๓. นางสาวแสงสุข ลิ้มพันธ์ กรมราชทัณฑ์

๔. นายภาณุวัฒน์ ทองสุข	สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๕. นางชนิษฐนันท์ อภิทธิธรากร	สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
๖. นางนวรรตน์ สถาพรนานนท์	สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
๗. นางสาวสุภาพรรณ จันทวัติ	สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
๘. นางสาวอัมภัสสา ดิษฐอำนาจ	ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
๙. นางสาวฉัตรณที ศีลากุล	กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
๑๐. นางสาวสุธิดา ศรีมงคล	กรมกิจการเด็กและเยาวชน
๑๑. นางสาวสุวิมลย์ สุคันธมาลย์	กรมกิจการเด็กและเยาวชน
๑๒. นางสาววรรณมา บุญเจือ	สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๓. นางสาวสุตาพร สกลดี	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๔. นางสาวรุ่งนภา ศรีตะปัญญะ	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๕. นางสาวชณัญญา ลำเจียก	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๖. นางสาวกรวรรณ คำกรเขต	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๗. นางสาววรรณชนท์ บรรณมาศ	สำนักงานกิจการยุติธรรม

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม
ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔ เมื่อวันศุกร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๔

ตามที่ได้มีการประชุมคณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔ เมื่อวันศุกร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๓๐ น. โดยวิธีการประชุมทางไกล (Video Conference) ผ่านระบบ Cisco Webex Meetings ณ ห้องประชุมกิจการยุติธรรม ๒ (JA๒) สำนักงานกิจการยุติธรรม อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๙ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ โดยฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดทำรายงานการประชุมดังกล่าว พร้อมจัดส่งให้คณะอนุกรรมการทุกท่านเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เพื่อพิจารณาและรับรองรายงานการประชุม โดยในขั้นนี้ไม่มีคณะอนุกรรมการท่านใดขอแก้ไขเพิ่มเติม

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔

ระเบียบวาระที่ ๓...

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑ รายงานผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕)

ฝ่ายเลขานุการแจ้งต่อที่ประชุมให้ทราบถึงรายงานผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพยช. ได้ดำเนินการจัดทำรายงานสถานการณ์การขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการสะท้อนสถานการณ์การพัฒนากระบวนการยุติธรรมในมิติต่าง ๆ ของการดำเนินการแต่ละปีงบประมาณ ตามกรอบการดำเนินการของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ โดยการรายงานสถานการณ์การขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นการประเมินผลสถานการณ์ตัวชี้วัด และการติดตามผลการดำเนินการโครงการสำคัญภายใต้แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปของการบรรลุผลสำเร็จตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ เพื่อประกอบกรวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งนำไปสู่การพิจารณาปรับปรุง และเสนอแนะแนวทางให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลไปประกอบการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของประเทศอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

รายงานสถานการณ์การขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ แบ่งออกเป็น ๒ ประเด็น ประกอบด้วย

๑. รายงานข้อมูลสถานการณ์ตามตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ

จากการประเมินสถานการณ์ตัวชี้วัดของแผนแม่บทฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่ากระบวนการยุติธรรมไทย มีแนวโน้มที่ดีขึ้น โดยผลการประเมินสถานการณ์ตัวชี้วัดอยู่ในเกณฑ์บรรลุผลสำเร็จตามตัวชี้วัด (สีเขียว) ๕ ตัวชี้วัด แต่อย่างไรก็ตาม พบว่ายังมีประเด็นที่ควรดำเนินการแก้ไข เพื่อให้สถานการณ์ตัวชี้วัดบรรลุผลสำเร็จได้ต่อไป โดยจัดลำดับถึงความจำเป็นเร่งด่วนของแต่ละประเด็นจากการบรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัด ในประเด็นที่ควรมีการให้ความสำคัญและดำเนินการโดยระดับด่วนที่สุด ต่ำกว่าค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดในระดับวิกฤติ (สีแดง) จำนวน ๒ ตัวชี้วัด ซึ่งประเด็นในเรื่องกระบวนการยุติธรรมที่ยังไม่บรรลุผลสำเร็จ และต่ำกว่าค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดในระดับเสี่ยง (สีส้ม) จำนวน ๓ ตัวชี้วัด ตลอดจน ประเด็นที่ใกล้จะบรรลุผลสำเร็จแล้ว แต่ยังคงต่ำกว่าค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัด (สีเหลือง) จำนวน ๓ ตัวชี้วัด จะเห็นได้ว่าถึงแม้ว่าการดำเนินการจะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของตัวชี้วัดตามแผนแม่บทฯ ถึง ๕ ตัวชี้วัด แต่จากทั้งหมด ๑๓ ตัวชี้วัด แสดงว่าการบรรลุผลสำเร็จของตัวชี้วัดทั้งหมดของแผนนั้น ยังไม่บรรลุผลสำเร็จตามตัวชี้วัดแผนฯ มากกว่า ๕๐% ของตัวชี้วัดทั้งหมด จึงควรเร่งวิเคราะห์หาสภาพปัญหา ความท้าทาย เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขให้เหมาะสม ให้สถานการณ์ตามตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ บรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

๒. รายงานผลการดำเนินการโครงการสำคัญ ภายใต้แผนแม่บทฯ

จากการพิจารณาถึงการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการกำหนดโครงการสำคัญไว้ในทั้ง ๕ ยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นกรอบแนวทางการขับเคลื่อน และประโยชน์ให้แก่ส่วนราชการแต่ละฝ่ายดำเนินการ ซึ่งมีจำนวนโครงการภายใต้แผนแม่บทฯ ทั้งสิ้น ๑๖๘ โครงการ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีโครงการตามแผนจำนวน ๑๓๙ โครงการ สำนักงานกิจการยุติธรรม จึงได้ดำเนินการติดตามผลการดำเนินโครงการ

ในปีงบประมาณ...

ในปีงบประมาณดังกล่าว โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๔๖ หน่วยงาน เพื่อให้รายงานผลการดำเนินโครงการที่กำหนดอยู่ในแผนแม่บทฯ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รายงานผลการดำเนินการโครงการกลับมายังสำนักงานกิจการยุติธรรมครบทุกหน่วยงาน โดยมีผลการดำเนินโครงการตามแผนทั้งสิ้น ๑๐๐ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๙๔ นอกจากนี้โครงการที่กำหนดภายใต้แผนแม่บทฯ ฉบับที่ ๓ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๑๓๙ โครงการแล้ว หน่วยงานได้มีการจัดทำโครงการเพิ่มเติมจากโครงการที่กำหนด อีกจำนวน ๘๔ โครงการ ดังนั้น จากการติดตามผลการดำเนินโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จึงมีการดำเนินโครงการทั้งสิ้น ๑๘๔ โครงการ

มติที่ประชุม รับทราบ และขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำผลการประเมินสถานการณ์ตัวชี้วัดของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มาเป็นข้อมูลเปรียบเทียบกับสถานการณ์ตัวชี้วัดฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนต่อไป

๓.๒ รายงานผลการเตรียมความพร้อมในการบังคับใช้พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔

ฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งต่อที่ประชุมให้ทราบเกี่ยวกับความคืบหน้าในการเตรียมความพร้อมในการบังคับใช้พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยกฎหมายดังกล่าวได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่ผ่านมา

ในการนี้ เพื่อติดตามความคืบหน้าการดำเนินการในการบังคับใช้พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ฝ่ายเลขานุการฯ จึงได้รายงานผลการเตรียมความพร้อมในการบังคับใช้พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานกองทุนยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และกรมราชทัณฑ์ โดยทั้ง ๓ หน่วยงานมีการดำเนินการและประสานงานเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มผู้ต้องขังที่มีสิทธิได้รับการกำหนดโทษใหม่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ เมื่อประมวลกฎหมายอาญาเสพติดมีผลบังคับใช้ เพื่อให้มีการให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลผู้ต้องขังที่มีสิทธิได้รับการกำหนดโทษใหม่ในเรือนจำต่าง ๆ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และจัดทำคำร้องขอกำหนดโทษใหม่ให้กับผู้ต้องขังเด็ดขาดในคดีอาญาเสพติดที่มีสิทธิได้รับการกำหนดโทษใหม่ ทั้งการประสานระหว่างหน่วยงาน การประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การติดตามความคืบหน้าการจัดทำกฎหมายลำดับรอง รวมทั้ง การรายงานจำนวนผู้ต้องขังในคดีอาญาเสพติด และผู้ต้องขังที่มีสิทธิได้รับการกำหนดโทษใหม่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ เมื่อประมวลกฎหมายอาญาเสพติดมีผลบังคับใช้จากกองกฎหมาย กรมราชทัณฑ์

มติที่ประชุม รับทราบ และขอให้ผู้แทนศาลยุติธรรมตรวจสอบจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการกำหนดโทษใหม่ให้ชัดเจน โดยขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ ติดตามจำนวนผู้ต้องขังที่มีสิทธิฯ ดังกล่าวเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทันต่อสถานการณ์การบังคับใช้พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่เป็นปัจจุบันด้วย

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙)

ฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งต่อที่ประชุมให้ทราบเกี่ยวกับความเป็นมาในการดำเนินการจัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙) โดยกระบวนการจัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทฯ ดังกล่าว มุ่งเน้นการศึกษาและวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการและงบประมาณ สถานการณ์ ตัวชี้วัด ความสำเร็จของผลการดำเนินงานและอุปสรรคที่เกิดจากการดำเนินงานตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) การศึกษาและวิเคราะห์นโยบายและสถานการณ์ในแต่ละประเทศที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและพัฒนากระบวนการยุติธรรม ประเด็นปัญหาของกระบวนการยุติธรรมและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม รวมถึงสัมมนาเชิงลึก ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารในกระบวนการยุติธรรมเพื่อรับฟังข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการบริหารงานของกระบวนการยุติธรรมและประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมที่เหมาะสม ตลอดจนจัดการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นเพื่อจัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทฯ ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อวิเคราะห์สภาพการณ์ข้อเท็จจริง ทั้งในส่วนที่เป็นจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และข้อจำกัดในการอำนวยความสะดวก เพื่อนำมาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาของการพัฒนากระบวนการยุติธรรม (Gap Analysis) และสังเคราะห์เป็นประเด็นปัญหาสำคัญของกระบวนการยุติธรรม (Pain Point) พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้ (ร่าง) แผนแม่บทฯ เป็นแนวทางในการบริหารและพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้กับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้แทนจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (ในฐานะที่ปรึกษา) ซึ่งร่วมกับสำนักงานกิจการยุติธรรมในการดำเนินการจัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทฯ ได้นำเสนอในที่ประชุมเกี่ยวกับสาระสำคัญของ (ร่าง) แผนแม่บทฯ ทั้งวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายภาพรวม ตัวชี้วัดภาพรวม และมิติการบริหารงาน เป้าหมาย ตัวชี้วัด เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงาน ทั้ง ๓ มิติหลัก ประกอบด้วย มิติที่ ๑ : การสร้างความเป็นธรรมตามกฎหมาย มิติที่ ๒ : การพัฒนากระบวนการยุติธรรมตามมาตรฐานสากล และมิติที่ ๓ : การประสานความร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรม เพื่อให้ที่ประชุมได้โปรดพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็น โดยพิจารณา ๒ ประเด็น ดังนี้

๑. สาระสำคัญของ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙)

๒. การปรับห่วงปีของ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙) เป็นกรอบระยะเวลา ๕ ปี เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการดำเนินการและการติดตามประเมินผลแผนปฏิบัติการด้าน... และสะท้อนผลสัมฤทธิ์เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ประเด็นอภิปราย

ประเด็นที่ ๑ ที่ประชุมฯ ได้อภิปรายและให้ข้อเสนอแนะ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙) โดยสรุป ดังต่อไปนี้

ผู้แทนสำนักงาน...

ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด : ในมติที่ ๑ เพิ่มเติมให้เน้นย้ำแนวทางการดำเนินงานให้มีการทบทวนประสิทธิภาพของกลไกการประเมินผลสัมฤทธิ์กฎหมาย และในประเด็นการสร้างวัฒนธรรมการเคารพกฎหมาย ควรเริ่มจากการเคารพกติกา ดังนั้นแนวทางการดำเนินงาน เห็นควรให้มีแนวทางในการประสานความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการในการในการเสริมสร้างวัฒนธรรมการรักษากฎหมาย และรักษาระบบประชาธิปไตยให้กับเยาวชนตั้งแต่ในระดับชั้นประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาตามความเหมาะสม และในมติที่ ๓ เรื่องการประสานความร่วมมือนั้น การวัดความสำเร็จอาจวัดโดยความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการดำเนินงานที่มีการเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ : ควรแสดงให้เห็นภาพความเชื่อมโยงของมติที่กำหนดทั้ง ๓ มติ เชื่อมโยงในการบรรลุเป้าหมายภาพรวม แต่ละมติมีความเชื่อมโยงกับเป้าหมายที่ ๑ ที่ ๒ ในกระบวนการของการบรรลุการกำหนดตัวชี้วัดในรายมติที่แยกออกมาเป็นองค์ประกอบในหลาย ๆ องค์ประกอบบางตัวยังมีการวัดผลของตัวชี้วัดที่ซ้อนกันอยู่ จึงอยากให้ทบทวนการกำหนดตัวชี้วัดในแต่ละมติใหม่ดูให้สะท้อนกับเป้าหมายของการวัดในภาพรวมให้มีความสอดคล้องกัน เพราะตัวเป้าหมายของการวัดในภาพรวมกลับเป็นการวัดความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม กับวัดระดับของความสอดคล้องในเป้าหมายและการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นการกำหนดทั้ง ๓ มติ เป้าหมายทั้ง ๓ เป้าหมาย และกำหนดเป้าหมายย่อย แนวทางการดำเนินงาน ตัวชี้วัดต้องสอดคล้องกับการตอบเป้าหมายและตัวชี้วัดภาพรวมที่กำหนดตามแผน จึงจำเป็นต้องให้เห็นภาพความเชื่อมโยงกันที่ชัดเจน

ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ : ในส่วนของความเชื่อมโยงแผนที่ระบุถึงแผนปฏิรูปประเทศ ควรเพิ่มเติมคำว่า ฉบับปรับปรุง ด้วย และในประเด็นตัวชี้วัด หากเพิ่มเติมเรื่องของ ดัชนีการรับรู้การทุจริต : Corruption Perception Index (CPI) ซึ่งผ่าน ครม. ไปเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ทุกหน่วยงานต้องดำเนินการเกี่ยวข้องกับเรื่อง CPI หากมีกระบวนการ มีกฎหมายที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนในต่างประเทศได้ จะสามารถยกระดับเรื่อง CPI ได้ โดยนำไปอยู่ในมติที่ ๑ ที่เป็นเรื่องของกฎหมาย

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ : อยากให้วิเคราะห์หน่วยงานหลัก/ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องในแต่ละมติให้ชัดเจน เพื่อกำหนดให้หน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบหลักในแต่ละกระบวนการและทราบถึงความเกี่ยวข้องของแต่ละหน่วยงาน เพื่อที่จะกำหนดแนวทางการดำเนินงานตามเป้าหมาย และกำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจนต่อไป

ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม : ควรนำเสนอให้เห็นถึง Pain point ในการทบทวนของแผนแม่บทฯ ฉบับก่อนหน้า และพิจารณาว่าแผนแม่บทฯ ฉบับนี้จะสามารถแก้ปัญหา (Gap) ในประเด็นใดบ้างเพื่อให้สามารถเกิดความชัดเจนว่าแผนแม่บทฯ ฉบับนี้สามารถแก้ไขประเด็นอะไรในกระบวนการยุติธรรมได้บ้างจากมติที่ ๑ เป้าหมายที่ ๓ ใช้ระดับการเคารพกฎหมายของประชาชน ต้องพิจารณาการให้คำนิยามของระดับความเคารพกฎหมายอย่างชัดเจน แผนแม่บทฯ เป็นแผนระดับที่ ๓ เป็นแผนระดับปฏิบัติการจึงต้องเป็นแผนแบบมุ่งสู่เป้าหมาย ดังนั้นจึงควรเน้นที่ Pain point เป็นหลัก โดยพิจารณาถึงผู้มีส่วนได้เสีย หากเกิดกรณีที่มีประชาชนกระทำผิด แผนแม่บทฯ จะต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมาย เช่น ผู้เสียหาย จำเลย ประชาชนทั่วไป กลุ่มเปราะบาง เป็นต้น จึงจะทำให้เห็นว่าการกำหนดตัวชี้วัดนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ และเกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ในประเด็นเรื่องของโครงการตามแผนฯ โครงการที่สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นเจ้าภาพ ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ต่างๆ มีการนำเข้าสู่ระบบ eMENSUR หากเราสามารถดำเนินการติดต่อหรือประสานเพื่อนำโครงการภายใต้แผนแม่บทฯ เชื่อมโยงกับโครงการตามแผน ในระดับที่ ๑ หรือ ๒ ได้ น่าจะ

เป็นประโยชน์...

เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น เนื่องจากทุกหน่วยต้องดำเนินการอยู่แล้ว และช่วยสร้างความมั่นใจว่าแผนแม่บทฯ
ว่ามีโครงการรองรับ และจะใช้งบประมาณในเรื่องของการติดตามและประเมินผลแผนแม่บทฯ น้อยลงด้วย

ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ : ตัวชี้วัดในมิติที่ ๒ มีจำนวนน้อยเกินไป ควรพิจารณาเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และควรปรับแก้ไขแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จากฉบับที่ ๑๒ เป็นฉบับที่ ๑๓

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ : มิติที่ ๓ ซึ่งเน้นเรื่องการประสานความร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรม ควรใช้ตัวเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลเทคโนโลยีเป็นเป้าหมายของมิติที่ชัดเจน การประสานความร่วมมือและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการยุติธรรม มองถึงเทคโนโลยีที่จะใช้ในอนาคตที่ก้าวหน้าจะต้องนำมาใช้ในการพัฒนาและนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้เห็นภาพในมิติที่ชัดเจนและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศและระบบงานราชการที่จะรองรับในยุคดิจิทัลให้ชัดเจนเนื่องจากแผนต้องใช้อีก ๔ ปี

ผู้แทนสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ : ขอรับประเด็นหารือกับ สกธ. ในการปรับปรุงเนื้อหาในบางส่วน ดังนี้

๑. การหาความเชื่อมโยงในเป้าหมายภาพรวมและตัวชี้วัดทั้งตัวชี้วัดภาพรวมและตัวชี้วัดแต่ละมิติ หากสามารถปรับความเชื่อมโยงให้สอดคล้องกันได้จะส่งผลให้การติดตามและประเมินผลจะสามารถเชื่อมโยงได้ว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นปลายทางมาจากมิติใดในแผนแม่บทฯ

๒. การปรับตัวชี้วัด การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถติดตามกลุ่มนั้นๆ ได้อย่างชัดเจน ซึ่งยังมีตัวชี้วัดบางตัวที่ไม่ชัดเจน เช่น การสร้างวัฒนธรรมเคารพกฎหมาย เนื่องจากในภาพรวมพยายามจะมองในแง่ของกระแสที่เกิดขึ้นในสังคม คือ การสอบถามความคิดเห็นประชาชน หรือการสำรวจพฤติกรรมของประชาชนในแต่ละรอบ ข้อมูลที่เป็นข้อมูลของหน่วยงานราชการเป็นข้อมูลที่ชัดเจน คือ ข้อมูลที่กระทำผิดซึ่งเป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงการละเมิดกฎหมายที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจน และเป็นทางการ แต่ในทางกลับกัน ถ้าสามารถถามความคิดเห็นของประชาชนในการมองกฎหมายว่ามีความเชื่อความรู้สึกความคิดเห็นอย่างไร อาจจะใช้ตัว Public survey เพื่อประกอบกับฐานข้อมูลของรัฐ ซึ่งน่าจะช่วยแสดงให้เห็นว่าประชาชนเคารพหรือเป็นการมองกติกากฎหมายของประเทศ ซึ่งจะเป็นการเก็บข้อมูลในลำดับต่อไป

๓. CPI ที่มุ่งเน้นในการวัดเรื่องการวัดความโปร่งใสและคอร์รัปชัน ก็อาจจะกว้างกว่าในรายละเอียดจะนำกลับมาหารือกับ สกธ. เพื่อเพิ่มเติมแผนแม่บทฯ ให้สมบูรณ์ขึ้นตามความเห็นของอนุกรรมการฯ

ปลัดกระทรวงยุติธรรม : สอบถามเรื่องประเด็นการกระทำผิดซ้ำยังไม่บรรลุนิติภาวะ และยังคงเป็นประเด็นปัญหาอยู่จากการประเมินตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ ฉบับที่ ๓ ซึ่งเป็น Pain point นั้นในแผนแม่บทฯ ฉบับที่ ๔ ทั้ง ๓ มิติ จะเห็นในเรื่องเชิงป้องกัน แต่จะมีประเด็นใดที่จะมาส่งผลกระทบต่อผลการกระทำผิดซ้ำได้และลดปัญหาของกระบวนการยุติธรรมโดยแท้จริง จะอยู่ในส่วนใดของแผนฉบับนี้

ผู้แทนสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ : ในมิติของการกระทำผิดซ้ำ แผนแม่บทฯ ฉบับนี้ อยู่ในมาตรการที่หลากหลายในการยุติข้อพิพาท เมื่อไปคุยในรายละเอียดของผู้มีส่วนร่วม จะเห็นว่าการกระทำผิดซ้ำหรือว่าตัวเลขที่บ่งชี้ก็จะเป็นการใช้โทษทางอาญาในการจำคุก พิณิจ หรือบังคับคดี จึงมองว่าเป็นเพราะเราใช้การบังคับโทษทางอาญาเป็นหลักด้วย จึงทำให้ตัวเลขของการที่คนเข้าสู่กระบวนการของการคุมขัง อาจจะไม่มีความเหมาะสมของบริบทของปัญหาจริง ๆ หากมีการปรับวิธีการหรือมาตรการในการเข้าไปดำเนินการกับ

ผู้กระทำผิด...

ผู้กระทำผิด อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ตัวเลขของผู้ที่เข้าสู่เรือนจำหรือในส่วนของ การคุมขัง อาจจะเป็นลักษณะของ อาชญากรที่แท้จริงมากกว่า ซึ่งอาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ตัวเลขลดลงได้

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดบนหลักสิทธิมนุษยชน เป็นเรื่องของกระบวนการยุติธรรมที่เท่าเทียมกัน ซึ่งนำมาตราทางสังคมมาใช้ ๒ มิติ ทั้งในมิติของการป้องกันอาชญากรรม และการพัฒนาฟื้นฟู พฤตินิสัยระหว่างการคุมขัง ซึ่งจะอยู่ในประเด็นมาตรการที่หลากหลายในการยุติข้อพิพาท ก็จะทำให้มองในแง่ของ กระบวนการดูแลผู้ต้องขังหรือผู้กระทำผิดที่เปลี่ยนแปลงไป และจะส่งผลในการลดการกระทำผิดซ้ำ และอย่างไรก็ตาม เนื่องจากการวัดเลขกระทำผิดซ้ำจากกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจฯ กรมคุมประพฤติ อย่างเดียวอาจจะไม่แสดง ถึงประสิทธิภาพการทำงานได้ ๑๐๐% เพราะจากงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่ายังมีปัจจัยอื่นที่ทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ อาจไม่ได้มาจากการทำงานของหน่วยงานที่กำกับดูแลหรือคุมขังผู้ต้องขังเท่านั้น แต่เป็นปัจจัยที่เกิดจากสังคม หรือมาตรการอื่น ๆ จึงมองประเด็นนี้ร่วมกันว่าถ้าหากวัดอาจจะเป็นข้อมูลที่แคบเกินไปได้

ปลัดกระทรวงยุติธรรม : อาจารย์ต้องคำนึงถึงการวัดผลในประเด็นการกระทำผิดซ้ำ ถ้าหากไม่มีการวัดผลในเรื่องการกระทำผิดซ้ำ จะส่งผลกระทบต่อ การที่จะเอา Input ที่จะเข้าไปอยู่ในเรือนจำ และจะส่งผลต่อการบริหารจัดการภายในเรือนจำได้ โดยเฉพาะหากไม่มีการวัดผลตัวชี้วัดดังกล่าว การดำเนินงานของหน่วยงานใน กระบวนการยุติธรรมอาจจะสะดวกมากยิ่งขึ้น แต่ในทางกลับกันระดับนานาชาติมีการวัดผลในประเด็นนี้อย่างต่อเนื่อง และจะทำให้เราประสบปัญหาเรื่องการตอบคำถาม รวมทั้ง การวัดผลไม่ได้วัดแค่หน่วยงานใน กระบวนการยุติธรรม แต่จะวัดผลว่าถ้าเราสร้างระบบสังคมมารองรับได้ ตัวชี้วัดกระทำผิดซ้ำนี้ จะมาวัดผลผลิตของทุกคน ก็จะไปตอบสนองที่อาจารย์ต้องการจะวัดสิ่งที่ต้องการให้ทุกคนทำงานร่วมกัน ไม่ได้เกิดจากการวัดผล หน่วยงานใดเพียงหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ : การกำหนดเป้าหมายในรายตัวชี้วัด แต่ละตัว มีค่าเป้าหมายไม่เหมือนกันบางตัวชี้วัดร้อยละ ๑๐๐ บางตัวชี้วัดร้อยละ ๘๐ บางตัวชี้วัดเป็นค่าลดลง ในการกำหนดเกณฑ์การบรรลุค่าเป้าหมายดังกล่าว มีการนำผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นฐานที่เพิ่มขึ้นในการ บรรลุเป้าหมายหรือไม่ และสามารถแบ่งการวัดในการบรรลุค่าเป้าหมายแยกออกเป็นในแต่ละช่วงภายใน ๔ ปี ได้หรือไม่

ผู้แทนสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ : การกำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดไม่เท่ากัน เนื่องจากมี Baseline มาจากปี ๒๕๖๓ โดยตัวชี้วัดในแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมฯ แบ่งตัวชี้วัดออกเป็น ๒ ประเภท ตัวชี้วัดแบบที่ ๑ เป็นการกำหนดค่าเป้าหมายแบบ Progress ที่เป็นตัวเลขอย่างชัดเจน เช่น ตัวชี้วัดรวม ในเรื่องความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่ระดับร้อยละ ๗๐ โดยกำหนด จากฐานข้อมูลที่ได้จากการประเมินความเชื่อมั่นฯ ในปี ๒๕๖๓ ฉะนั้น จึงเห็นว่าควรวัดบรรลุค่าเป้าหมายเป็นแบบ Progress ขึ้นไป ซึ่งไม่ได้หมายถึงว่าปีนี้ ๗๐ แล้วปีหน้าอาจจะเป็นร้อยละ ๗๕ แต่อาจจะเป็นร้อยละ ๘๐ จึงพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของการเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยใน ๔ - ๕ ปี ซึ่งอาจจะเพิ่มขึ้นประมาณ ๕ ช่วง ดังนั้นตัวเลข ปลายทางจึงเป็นร้อยละ ๘๐ และตัวชี้วัดแบบที่ ๒ เป็นการกำหนดค่าเป้าหมายแบบ mile stone เนื่องจากวัด ความก้าวหน้า หรือความเปลี่ยนแปลงในวิธีการ หรือการบริหารงาน จึงเป็นการกำหนดความสมบูรณ์ของ กระบวนการที่สามารถเกิดผลสำเร็จได้ทั้ง ๕ ขั้นตอน แล้วประเมินในแต่ละปีสามารถดำเนินการได้ถึงขั้นไหน ทั้งนี้ ยังไม่ได้กำหนดว่าตัวชี้วัดใดควรบรรลุผลในปีแรก เนื่องเล็งเห็นว่าอาจมีบางปัจจัยหรือบางสถานการณ์เข้ามา เกี่ยวข้อง แต่ในเป้าหมายโดยรวมคือต้องมีความคืบหน้าที่เพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งส่วนนี้อาจจะแสดงให้เห็นถึง

ความก้าวหน้า...

ความก้าวหน้าในการทำงานได้ด้วย หากคณะกรรมการเห็นควรตั้งค่าเป้าหมายรายปีเพิ่มเติม จะนำไปหารือกับทางสำนักงานกิจการยุติธรรมต่อไป

ปลัดกระทรวงยุติธรรม : การติดตามการดำเนินงานของแผนมีการดำเนินการทุกปี ดังนั้นจึงควรมี Benchmark เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณา อาจไม่ใช่เป้าหมายรายปี แต่ต้องสามารถแสดงให้เห็นว่ามี การขับเคลื่อนแผนไปตามสถานการณ์ได้หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ ที่ประชุมฯ ได้อภิปรายและให้ข้อเสนอแนะการปรับห่วงปีของ (ร่าง) แผนแม่บท การบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๖๙) เป็นกรอบระยะเวลา ๕ ปี โดยสรุป ดังต่อไปนี้

ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม : การขยายเวลาแผนจาก ๔ ปีเป็น ๕ ปี ผากให้ทาง อาจารย์และฝ่ายเลขาฯ พิจารณา มาตรา ๑๘ ของพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ในความสอดคล้องหรือความขัดแย้งกัน และต้องดำเนินการอย่างไร

มติที่ประชุม มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการ ร่วมกับผู้แทนสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ รับข้อคิดเห็นของ คณะอนุกรรมการฯ เกี่ยวกับ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๖๙) ไปปรับให้มีความสอดคล้องตามประเด็นต่างๆ และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามลำดับขั้นตอนต่อไป

๔.๒ ข้อเสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาความล่าช้า ในกระบวนการอายัดตัวผู้ต้องหา

ฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งต่อที่ประชุมให้ทราบเกี่ยวกับความเป็นมาและการดำเนินการที่ผ่านมา เรื่อง การแก้ไขปัญหาของกระบวนการยุติธรรม กรณีความล่าช้าในการดำเนินคดีและเรื่องที่สืบเนื่องมาจากการ อายัดตัวผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีหนังสือ ที่ สม ๐๐๐๘/๒๖๘๙ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ แจ้งว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีข้อเสนอแนะฯ ที่ ๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ต่อคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ให้ดำเนินการประสาน หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเร่งรัดการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศในกระบวนการยุติธรรม และ ประสานงานกับสำนักงานศาลยุติธรรม นำระบบการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพมาใช้ กับกระบวนการพิจารณาของศาล และเนื่องจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังคงได้รับเรื่องร้องเรียน เกี่ยวกับปัญหาความล่าช้าในการสอบสวนคดีของผู้ต้องขังที่มีคดีอายัดอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน จึงมอบหมายให้ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูลในประเด็นสิทธิในกระบวนการ ยุติธรรม กรณีการดำเนินคดีล่าช้าอันเนื่องมาจากการอายัดตัว

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้มีหนังสือ ที่ ผผ ๑๖๐๑/ว๑๗๓ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ แจ้งว่าจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินที่ผ่านมา พบว่าสถิติเรื่องร้องเรียนในประเด็นที่เกี่ยวข้อง กับความล่าช้าในการดำเนินคดี และเรื่องที่สืบเนื่องมาจากการอายัดตัวผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน มีปริมาณสูงเป็นลำดับ ๑ ทั้งที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเคยมีข้อเสนอแนะให้กำชับการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้องอย่าง ต่อเนื่องก็ตาม ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงดำเนินการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบเพื่อให้ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๘ และมาตรา ๗๗ สำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้จัดส่งรายงานผลการศึกษาคำแก้ไขปัญหามาของกระบวนการยุติธรรม กรณีความล่าช้าใน

การดำเนินคดี...

การดำเนินคดีและเรื่องที่สืบเนื่องมาจากการอายัดตัวผู้ต้องหาของพนักงานอัยการ พร้อมทั้ง แนวทางแก้ไขปัญหามายังกระทรวงยุติธรรม เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาและขับเคลื่อนแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

โดยการดำเนินการที่ผ่านมา สำนักงานกิจการยุติธรรม แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และประเด็นเรื่องการประสานงาน การเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศในกระบวนการยุติธรรม แจ้งผลการดำเนินงานของศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Center : DXC) ว่าได้มีการประสานหน่วยงานต่าง ๆ และเชื่อมโยงข้อมูลที่เป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ด้านกระบวนการยุติธรรมอย่างต่อเนื่อง ในปัจจุบัน มีการเชื่อมโยงข้อมูล จำนวน ๒๒ ฐานข้อมูล และมีหน่วยงานที่เข้าร่วมเครือข่าย จำนวน ๒๖ หน่วยงาน สำหรับการพัฒนากระบวนการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อสนับสนุนการสอบสวนคดีผู้ต้องขังที่มีคดีอายัด ศูนย์ DXC ได้มีการเชื่อมโยงและพัฒนากระบวนการสืบค้นข้อมูลผู้ต้องขังและข้อมูลอายัดตัวผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมสามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อประกอบการปฏิบัติงานของตน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีปริมาณการเรียกใช้ข้อมูลผู้ต้องขังที่มีคดีอายัด เป็นจำนวน ๑๕,๘๗๐ ครั้ง จาก ๑๗ หน่วยงาน และได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากรายงานผลการศึกษา เรื่อง การแก้ไขปัญหของกระบวนการยุติธรรม กรณีความล่าช้าในการดำเนินคดี และเรื่องสืบเนื่องมาจากการอายัดตัวผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

โดยแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีการชี้แจงประเด็นปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหามาจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ที่ประชุมได้โปรดพิจารณา ให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาล่าช้าในกระบวนการอายัดตัวผู้ต้องหา และหาแนวทางการประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมฯ ได้อภิปรายให้ข้อเสนอแนะ มาตรการ หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาล่าช้าในกระบวนการอายัดตัวผู้ต้องหา และหาแนวทางการประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ : ได้นำเสนอผลการติดตามการดำเนินการ ตามข้อเสนอแนะฯ ที่ ๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. การประสานหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมราชทัณฑ์มีการดำเนินการทำ MOU ร่วมกัน เรื่องการอายัดและการส่งตัวผู้ต้องขังไปดำเนินคดีในเขตอำนาจของศาลอื่น

๒. การนำระบบถ่ายทอดภาพและเสียงมาใช้ ศาลยุติธรรมได้มีการนำระบบถ่ายทอดภาพและเสียงมาใช้ โดยนำแนวทางการสืบพยานทางจอภาพ (Video Conference) ตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการสืบพยานคดีอาญาในลักษณะการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาปรับใช้กับสำนวนคดีที่ผู้ต้องหาอยู่ในเรือนจำ ทัณฑสถาน ต่างเขตอำนาจของศาล

๓. โครงการพัฒนากระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ (National Single Window on Justice : NSWJ) มีการเชื่อมโยงข้อมูลแล้ว ๒๒ ฐานข้อมูล จาก ๒๖ หน่วยงานที่เข้าใช้ ซึ่งการใช้ระบบไม่พบปัญหาและมีความคล่องตัว

ทั้งนี้...

ทั้งนี้ หลังจากการจัดทำข้อเสนอแนะฯ ๒/๒๕๖๐ แล้ว ในปัจจุบันทางสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ยังได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ต้องขังอยู่ตลอด และสถิติของ กสม. ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ - ธันวาคม ๒๕๖๔ มีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับคดีอายุที่อยู่ ๒๓๑ เรื่อง ทางหน่วยงานเล็งเห็นว่าปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้รับแก้ไขเท่าที่ควร จึงเห็นควรทำเป็นข้อเสนอแนะในภาพรวม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเชิงระบบต่อไป

ผู้แทนสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน : สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเรื่องร้องเรียนทั้งหมดในแต่ละปีมีจำนวน ๒,๕๐๐ - ๓,๐๐๐ เรื่อง โดยเป็นเรื่องร้องเรียนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประมาณ ๑ ใน ๔ และจำนวน ๑ ใน ๔ ของเรื่องทั้งหมดเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความล่าช้า และปัญหาการอายัดตัวรวมแล้วเกินครึ่งในแต่ละปี โดยในแต่ละปีจะมีการรับเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับความล่าช้าในการดำเนินคดีและปัญหาการอายัดตัว ปีละประมาณ ๔๐๐ - ๕๐๐ เรื่อง

เมื่อพิจารณาสถิติการอายัดตัวผู้ต้องหา (ผู้ต้องขัง) ของกรมราชทัณฑ์ จากสถิติเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๖๑ มีคดีที่พนักงานสอบสวนขออายัดตัวผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น ๑๓,๗๓๐ คดี ซึ่งสถิติลดลงเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับสถิติเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๔ ซึ่งมีคดีที่พนักงานสอบสวนขออายัดตัวผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น ๙,๘๑๙ คดี ขณะที่เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๔ ผ่านการพระราชทานอภัยโทษมาแล้วหลายครั้ง โดยในขณะที่ได้รับการพระราชทานอภัยโทษ จำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับการอายัดตัวได้ลดน้อยลง แต่หลังจากผ่านการพระราชทานอภัยโทษแล้ว ปัญหาในเรื่องการอายัดกลับสูงขึ้น และในจำนวนคดีที่มีการอายัดตัวผู้ต้องขัง แยกเป็นหนังสือขออายัดที่มีหมายจับ ๔,๒๖๐ ราย และเป็นหนังสือขออายัดที่ไม่มีหมายจับ ๕,๕๕๙ ราย

การแยกเป็นหนังสือขออายัดที่มีหมายจับกับหนังสือขออายัดที่ไม่มีหมายจับ เนื่องมาจากหลักเกณฑ์ในการขออายัดตัวผู้ต้องขังในเรือนจำ สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดว่าการจะอายัดตัวผู้ต้องหาได้ต้องมีสำเนาหมายจับประกอบ โดยเป็นหลักเกณฑ์ที่เริ่มใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ถ้าไม่มีสำเนาหมายจับประกอบจะไม่ให้พนักงานสอบสวนทำหนังสืออายัดไปยังเรือนจำ/ทัณฑสถาน แต่ในปัจจุบันยังพบว่าหนังสือขออายัดตัวที่ไม่มีสำเนาหมายจับประกอบมีเกินครึ่ง และจากการตรวจสอบล่าสุด คือ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ ยังคงมีคดีที่พนักงานสอบสวนขออายัดตัวผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น ๑๐,๑๙๑ คดี อีกทั้งมีการค้นพบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนี้

๑. พนักงานสอบสวนไม่ปฏิบัติตามหลักกฎหมายและระเบียบ โดยเมื่อมีหนังสือขออายัดตัวผู้ต้องขังต่อทางเรือนจำ/ทัณฑสถานไว้แล้วแต่ไม่เร่งรัดดำเนินคดีให้เสร็จสิ้น จนกระทั่งผู้ต้องขังที่อายัดตัวไว้ครบกำหนดพ้นโทษในคดีเดิม แล้วจึงนำตัวไปดำเนินคดีอื่นต่อไป อีกทั้งบางคดีพนักงานสอบสวนปล่อยให้คดีขาดอายุความ

๒. พนักงานสอบสวนไม่ทราบความคืบหน้าของคดีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกคุมขังในคดีอื่น ส่งผลทำให้ไม่ได้ดำเนินการขอตัวไปดำเนินคดีที่ค้างอยู่ให้แล้วเสร็จ หรือทราบว่าคดีอื่นเสร็จเด็ดขาดแล้วแต่ไม่ดำเนินการขอตัวไม่สามารถนำตัวไปดำเนินคดีต่อได้ หรือไม่แจ้งถอนอายัดตัวเมื่อคดีเสร็จเด็ดขาดแล้ว

๓. พนักงานอัยการไม่รับสำนวนคดีของพนักงานสอบสวนที่ส่งสำนวนโดยไม่มีตัวผู้ต้องหาไปด้วย (กรณีผู้ต้องหาถูกขังอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานต่างเขตอำนาจศาล)

๔. การขาดระบบการตรวจสอบสำนวนคดีที่ค้างค้างอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ และการแก้ปัญหาเพียงการออกหนังสือกำชับการปฏิบัติหน้าที่ยังไม่เกิดผลที่ชัดเจน

๕. หน่วยงาน...

๕. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีแสวงหาทางออกของปัญหาร่วมกันเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๖. เลขคดีไม่เชื่อมโยงกันทำให้ราชทัณฑ์ไม่ทราบว่าผู้ต้องขังรายนั้น ๆ พนักงานสอบสวนขออายัดตัวไว้ อีกทั้งส่งผลให้พนักงานสอบสวนเองไม่ทราบว่าต้องถอนอายัดเมื่อใด

ผลกระทบของปัญหา

๑. ผู้เสียหายในคดีอาญาไม่ได้รับการเยียวยาแก้ไขอย่างเหมาะสมโดยเร็ว
๒. สิทธิของผู้เสียหาย และสิทธิของผู้ต้องหาตามหลักรัฐธรรมนูญอาจเสียไปตามระยะเวลา โดยเฉพาะสิทธิของการต่อสู้คดี หรือความสมบูรณ์ของพยานหลักฐานที่ใช้พิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหา
๓. ผู้ต้องขังหรือผู้ต้องหาอาจเสียประโยชน์ทางราชทัณฑ์บางประการ บางส่วน กรมราชทัณฑ์แก้ไขปัญหาลแล้ว อาทิ การปล่อยตัว การลดวันต้องโทษ จากเดิมที่ทางกรมราชทัณฑ์นำเรื่องอายัดไปพิจารณาว่าถ้ามีการอายัดอยู่จะไม่มีการปล่อยตัว การลดวันต้องโทษ ปัจจุบันถึงจะมีหนังสืออายัด แต่ถ้าคำนวณวันลดวันต้องโทษได้แล้วถ้าปล่อยได้ก็จะปล่อย โดยจะมีการสอบถามไปยังพนักงานสอบสวนด้วย

๔. ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในระบบการบริหารงานยุติธรรม

แนวทางการปฏิบัติงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กรณีการสอบสวนคดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ในคดีอื่น (การอายัดตัว) ตามหนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๔.๖/๙๖๑๐ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๖ และคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

๑. ต้องมีสำเนาหมายจับประกอบหนังสือขออายัดตัวผู้ต้องหาทุกราย
๒. ให้รีบสอบสวนดำเนินคดีกับผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังในคดีอื่นให้แล้วเสร็จโดยไม่ต้องรอให้พ้นโทษในคดีเดิม
๓. ให้พนักงานสอบสวนติดตามผลการสั่งคดีของพนักงานอัยการ
๔. ให้พนักงานสอบสวนมีหนังสือถอนอายัดตัวโดยด่วนเมื่อหมดความจำเป็น
๕. ให้หน่วยงานที่มีอำนาจ สอบสวนทุกแห่งจัดสมุดคุมคดีที่มีการอายัดตัวผู้ต้องหาไว้ประจำที่หน่วยงาน

๖. ให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นได้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนทุกระยะ

การดำเนินของผู้ตรวจการแผ่นดิน

๑. แก้ไขปัญหาในลักษณะเป็นรายการณีไป
๒. แก้ไขปัญหาเป็นรายจังหวัด/หน่วยปฏิบัติ โดยลงพื้นที่ไปแล้วทั้งสิ้น ๒๓ จังหวัด
๓. มีการประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กองบังคับการและกองบัญชาการ เพื่อให้ทราบว่าผู้ปฏิบัติงานจริงมีปัญหาด้านใด เป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงและการปฏิบัติงานในเชิงลึก โดยการรวบรวมสถิติ และข้อกฎหมายทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง มีการประชุมร่วมกันเป็นระยะตั้งแต่ ๒๕๕๒

๔. ประชุมร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิในกระบวนการยุติธรรมและในภาควิชาการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและแนวทางปฏิบัติที่ง่ายขึ้น

๕. จัดทำรายงานผลการศึกษาคำชี้แจงปัญหาของกระบวนการยุติธรรม (กรณีความล่าช้าในการดำเนินคดี โดยเฉพาะที่สืบเนื่องมาจากการอายัดตัวผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน)

๖. ทำรายงาน...

๖. ทำรายงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรี กรณีหน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐

ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ : ข้อกฎหมายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่อ้างถึงเป็นกฎหมายที่มีมานานมาก และสามารถกล่าวได้ว่าไม่มีพนักงานสอบสวนคนไหนอยากมีปัญหาในการทำสำนวน หากมีระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติก็มักจะรีบเร่งดำเนินการ เนื่องจากมีระเบียบหรือทางปฏิบัติต่าง ๆ กำหนดอยู่ แต่จะอย่างไรให้พนักงานสอบสวนทั่วประเทศมีความใส่ใจและติดตามในเรื่องที่ตนดำเนินการอยู่

เรื่องระบบ Big data ที่เชื่อมระบบเข้าด้วยกันระหว่าง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการ สำนักงานศาลยุติธรรม และกรมราชทัณฑ์ ขณะนี้สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำลังดำเนินการให้ใช้ระบบ CRIME เป็นระบบเดียว โดยเฉพาะเรื่องของพนักงานสอบสวนเมื่อรับสำนวนหรือคดีต้องลงระบบ ในประเด็นปัญหาเรื่องการอายัดตัวผู้ต้องหาอาจมีความเกี่ยวเนื่องกับการเชื่อมโยงระบบว่าหมายจับมีปัญหาหรือไม่ ผู้ต้องหามีการอายัดตัวเข้าข้อนหรือไม่ คดีสิ้นสุดแล้วหรือไม่ จะดำเนินการขออำนาจของ ผบ.ตร. ไปสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพนักงานสอบสวน คือ สถาบันส่งเสริมงานสอบสวน ซึ่งอยู่ในสังกัดของสำนักงานกฎหมายและคดี รวมถึงจะสั่งการให้สำนักงานกฎหมายและคดีออกกฎ ระเบียบที่ทันสมัย เหมาะสม และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ และในเรื่องของการจัดอบรมจะให้สถาบันส่งเสริมงานสอบสวนให้ความรู้แก่พนักงานสอบสวนรุ่นใหม่เพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป

ปลัดกระทรวงยุติธรรม : ประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม หากมีระบบ DXC จะสามารถค้นได้ว่าใครติดคุกได้ การอายัดตัวจะเกิดขึ้นเมื่อทราบว่าผู้ต้องหาซึ่งมีคดีและผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมตัวอยู่ในเรือนจำ หากไม่ได้มีตัวอยู่ในเรือนจำ การสอบสวนสามารถดำเนินการไปได้แค่นั้น และอะไรเป็นปัญหาที่ทำให้พนักงานสอบสวนรอการดำเนินคดี เพราะการสอบสวนผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องอยู่กับตำรวจ แต่อัยการต้องมีตัวและตัวต้องอยู่ในเขตอำนาจศาล ถ้าไม่มีระบบหลังจากสอบสวนเสร็จและส่งตัวมาอยู่ในเขตอำนาจศาลที่จะสามารถดำเนินการฟ้องโดยไม่ต้องนำตัวไปส่งพนักงานอัยการได้ เรื่องนี้ก็จะเกิดการอายัดตัวอยู่เสมอ แต่ถ้าพนักงานสอบสวนไม่ดำเนินคดีก็จะไม่มีความกระตือรือร้นในการนำตัวผู้ต้องหาที่อยู่ในเขตอำนาจศาล โดยมีประเด็นหลักคือ

๑. ถ้าพนักงานสอบสวนต้องการดำเนินคดี ต้องมีกระบวนการที่จะให้พนักงานสอบสวนสามารถทำงานร่วมกับพนักงานอัยการและศาล ภายใต้ความร่วมมือของกรมราชทัณฑ์ จะทำได้อย่างไรในการโอนตัวผู้ต้องหาเข้ามาอยู่ในความควบคุมของเรือนจำ/ทัณฑสถาน ที่พนักงานสอบสวนสามารถเข้าถึงได้ และพนักงานอัยการเข้าถึงได้ และอยู่ในอำนาจศาล

๒. ถ้าสามารถดำเนินการในการเอาตัวผู้ต้องหาเข้ามาอยู่ในเขตอำนาจศาลแล้ว จะต้องดำเนินคดีอะไรในการที่จะไม่ต้องรอให้คดีที่ถูกจำคุกถึงที่สุด ขณะที่ผู้ต้องหาอยู่ในเรือนจำสามารถทำคดีได้หรือไม่ หรืออยู่ที่เรือนจำและไม่สามารถโอนมาได้ก็ต้องแก้ไข

ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด : พนักงานอัยการมีระเบียบรองรับว่าให้พนักงานอัยการรับสำนวนการสอบสวนในท้องที่ที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอื่นถูกจำคุกอยู่ ซึ่งเมื่อมีการยื่นฟ้องไปศาลมักจะใช้ดุลพินิจว่าอยากให้มีการฟ้องในท้องที่ที่เกิดเหตุมากกว่าที่จะเป็นถิ่นที่อยู่ในเรือนจำ

ปลัดกระทรวงยุติธรรม : การแจ้งข้อกล่าวหาจำเป็นต้องมีการโอนตัวมาอยู่ในท้องที่นั้นหรือไม่ และในการฟ้องคดีอัยการสามารถรับตัวไว้ในขณะที่จำคุกอยู่ที่อื่นสามารถทำได้หรือไม่ หากสามารถทำได้ ศาลจะรับฟ้องในขณะที่ตัวอยู่ที่อื่นหรือไม่ ซึ่งในช่วงเวลาขณะอ่านคำให้การต้องมีตัวจำเลย ทั้งนี้ ขั้นตอนใดที่ตัวต้องอยู่ และขั้นตอนใดที่ตัวไม่ต้องอยู่

ผู้แทนสำนักงาน...

ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม : การยื่นฟ้องตามกฎหมายบัญญัติว่าจะต้องมีตัวจำเลยมายื่นฟ้อง แต่หากจำเลยถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำ (ไม่ว่าจะอยู่ในเขตอำนาจศาลหรือไม่) และพนักงานอัยการบรรยายฟ้องว่าจำเลยถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำอยู่แล้ว กรณีนี้ถือว่ามีตัวได้ และในการสอบคำให้การหรือการพิจารณาคดี สำนักงานศาลยุติธรรมมีข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ให้มีการสืบพยานทางจอภาพกับเรือนจำได้ โดยมีระบบที่เชื่อมโยงระหว่างเรือนจำกับศาล จำเลยจึงไม่ต้องถูกเบิกตัวมาที่ศาลที่พิจารณาคดี แต่ในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ยังคงมีข้อจำกัดอยู่บางประการ คือ คู่ความรวมถึงศาลต้องอยู่ที่ศาลที่พิจารณาคดี และต้องใช้ระบบที่เชื่อมโยงระหว่างเรือนจำกับศาลเท่านั้น ซึ่งมีข้อขัดข้องว่าระบบที่เชื่อมโยงระหว่างเรือนจำกับศาลมีไม่เพียงพอ หรือบางเรือนจำอาจไม่มี

ในช่วงที่เกิดสถานการณ์โควิด สำนักงานศาลยุติธรรมได้มีการออกระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรม ปี ๒๕๖๔ ให้สามารถใช้ระบบ Application อะไรก็ได้ที่สามารถใช้ได้ตั้งแต่ในชั้นฝากขัง สอบคำให้การ สืบพยานฝ่ายเดียวหรือสองฝ่าย มีข้อจำกัดแต่เพียงว่าจำเลยต้องยินยอม และถ้าสองฝ่ายจำเลยต้องมีทนายความ และการพิจารณาโดยใช้วิธีการสืบพยานทางอิเล็กทรอนิกส์จะไม่กระทบต่อสิทธิของจำเลย ซึ่งปัจจุบันศาลก็ดำเนินการอยู่ แต่หากพ้นช่วงโควิดไปแล้วก็อาจต้องมาพิจารณาใหม่ เพราะนักวิชาการอาจมีประเด็นยกขึ้นมาว่ากรณีนี้ไม่ใช้การสืบพยานต่อหน้าจำเลย สิทธิของจำเลยอาจได้รับการกระทบ อยากรู้คดีทุกวันศาลใช้วิธีการสืบพยานทางจอภาพอยู่แล้วกรณีจำเลยอยู่ในเรือนจำอื่น

ปลัดกระทรวงยุติธรรม : หากผู้ต้องหาถูกขังอยู่ในเรือนจำและเรือนจำอยู่ในเขตอำนาจศาลสามารถดำเนินการพิจารณาคดีได้ใช้หรือไม่ อีกทางหนึ่งคือถ้ากรมราชทัณฑ์สามารถโอนย้ายตัวจำเลยมาอยู่เรือนจำในเขตอำนาจศาลจะสามารถทำให้การเข้าถึงมีความเป็นไปได้มากขึ้น และการแจ้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวนต้องไปแจ้งข้อกล่าวหาเอง หรือมอบให้พนักงานสอบสวนอื่นไปแจ้งข้อกล่าวหาแทนได้ตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีฯ

ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม : สามารถดำเนินการได้ เช่น หากจำเลยถูกขังอยู่ในเรือนจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่อยู่ภายในเขตอำนาจศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานีสามารถพิจารณาคดีได้

ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ : นโยบายของผู้บัญชาการตำรวจ คือ การให้แจ้งความได้ทุกโรงพัก และให้ส่งสำนวนมาที่เจ้าของคดี

ปลัดกระทรวงยุติธรรม : ให้ฝ่ายเลขานุการฯ ประมวลว่ากระบวนการใดที่สามารถดำเนินการได้ เช่น กรณีของสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม ที่ให้ดำเนินการได้โดยตัวจำเลยไม่ได้อยู่ในเขตอำนาจศาล หรือการโอนย้ายมาอยู่ในเขตอำนาจศาล ส่งผลให้สามารถลดคดีที่ถูกทิ้งร้างและไม่ได้ดำเนินการในระหว่างกรณีที่ไม่ได้ตัวมาได้ และตำรวจมีการออกระเบียบเกี่ยวกับการอายัดตัวไว้แล้วว่าพยายามจะทำให้ลดน้อยลง ซึ่งต้องทำให้ถูกต้อง โดยต้องให้มีหมายจับจริง และหากเป็นกรณีที่ทำได้แต่ไม่ทำ อาจเป็นเรื่องการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบได้เช่นกัน และจากการพิจารณารับฟังข้อมูลแล้วพบว่ามีความเป็นไปได้ที่เกิดจากข้อจำกัดในเชิงกฎหมาย แต่อาจเกิดจากข้อจำกัดของการดำเนินคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยอาจต้องเชิญผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับระเบียบดังกล่าวมาร่วมพิจารณาว่าสามารถลดปัจจัยที่เอื้อต่อการอายัดตัวลงได้หรือไม่ ซึ่งจะส่งผลให้เหลือเฉพาะการอายัดตัวในกรณีที่เป็นจริง ๆ หรือการอายัดตัวเพราะไม่ยอมทำคดีเพื่อกำหนดเป็นข้อเสนอนั้นในภาพรวมของกระบวนการยุติธรรม อีกทั้งควรสอบถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึง

สภาทนายความ...

สภาพนายความ ซึ่งอาจจะกำหนดเป็นสิ่งที่ดำเนินการได้ สิ่งที่ควรดำเนินการ และสิ่งที่พนักงานสอบสวนไม่ดำเนินการ

ผู้แทนสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน : ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนการอายัดตัวแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ อายัดตัวผู้ต้องหาที่อยู่ในเขตอำนาจศาลเดียวกัน กับการอายัดตัวผู้ต้องหาที่อยู่คนละเขตอำนาจศาล จำนวนเรื่องร้องเรียนไม่ต่างกัน การอายัดตัวผู้ต้องหาที่อยู่ในเขตอำนาจศาลเดียวกันสามารถดำเนินคดีได้ทันที แต่ก็ยังมีการละเลยในการดำเนินคดี พนักงานสอบสวนไม่ได้เข้าไปแจ้งข้อกล่าวหา ซึ่งหากดำเนินการเลยจะสามารถลดคดีไปกว่าครึ่ง

มติที่ประชุม มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการฯ ไปประมวลผล และศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหา เรื่อง ความล่าช้าในกระบวนการอายัดตัวผู้ต้องหาว่าเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากข้อจำกัดของกฎหมายหรือข้อจำกัดในด้านการปฏิบัติหน้าที่ พร้อมทั้งหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอแนะในภาพรวมของกระบวนการยุติธรรม และนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ ในการประชุมครั้งถัดไป

๔.๓ การเตรียมความพร้อมในการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา)

ฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งต่อที่ประชุมให้ทราบเกี่ยวกับรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในประเด็นหลักการและสาระสำคัญของร่างกฎหมาย โดยร่างกฎหมายฉบับนี้ มีหลักการและสาระสำคัญ คือ การปรับเพิ่มเกณฑ์อายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญา จากเดิม ๑๐ ปี แก้ไขเป็น ๑๒ ปี โดยเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ๒ มาตรา คือ มาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๔ และในประเด็นเหตุผลและความจำเป็นในการเสนอกฎหมาย โดยเหตุผลและความจำเป็นในการเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา คือ การนำเด็กเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตั้งแต่อายุยังน้อย เป็นผลเสียมากกว่าผลดี ซึ่งหากมีการปรับเพิ่มเกณฑ์อายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญา จาก ๑๐ ปี ปรับเป็น ๑๒ ปี จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งใน ๓ มิติ ทั้งต่อตัวเด็ก ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

โดยที่ผ่านมามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการเตรียมการรองรับของหน่วยงาน และแนวทางการให้ความช่วยเหลือหรือสงเคราะห์เด็กที่อาจได้รับประโยชน์จากร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา) (กลุ่มเด็กที่อายุไม่เกิน ๑๒ ปี เมื่อมีกฎหมายปรับอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็ก จาก ๑๐ ปี เป็น ๑๒ ปี ซึ่งอาจจะได้รับประโยชน์และเข้าสู่กระบวนการสงเคราะห์คุ้มครองเด็ก) แบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ขั้นตอนเตรียมการ (ก่อนกฎหมายมีผลใช้บังคับ)

๑.๑ การสำรวจข้อมูลเด็กที่อาจได้รับประโยชน์จากร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา)

๑.๒ กระทรวงยุติธรรม ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ และกรมกิจการเด็กและเยาวชน เป็นต้น เพื่อเตรียมการรองรับและดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยเฉพาะการส่งต่อเด็กหรือกำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่อาจได้รับประโยชน์จากกฎหมาย โดยอาจดำเนินการผ่านกลไกในรูปแบบ

ต่าง ๆ อาทิ...

ต่าง ๆ อาทิ แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรการหรือแนวทางการคุ้มครองสวัสดิภาพและสงเคราะห์เด็กที่อาจจะได้รับประโยชน์จากกฎหมายปรับเปลี่ยนเกณฑ์อายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญา หรืออาจใช้กลไกของคณะกรรมการหรือคณะทำงานที่มีอยู่ เช่น คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ หรือคณะทำงานกำหนดแนวทางการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กผู้ต้องหาที่มีอายุก่อนถึงเกณฑ์การรับโทษทางอาญา ซึ่งอยู่ระหว่างจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๑.๓ กระทรวงยุติธรรม ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์ และเจตนารมณ์ในการออกกฎหมาย รวมถึงสาระสำคัญของกฎหมาย ความเป็นมาและความจำเป็นในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ตลอดจนให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก

๒. ขั้นตอนการ (หลังกฎหมายมีผลใช้บังคับ)

๒.๑ กระทรวงยุติธรรม ประสานหน่วยงานที่ดูแลและรับผิดชอบเด็ก เพื่อดำเนินการรวบรวมคำร้อง และตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นรายกรณี

๒.๑.๑ เด็กในสถานพินิจฯ หรือศูนย์ฝึกฯ หรือถูกคุมประพฤติ ที่ต้องมีคำร้อง/แจ้งให้ศาลทราบว่าจะดำเนินการอย่างไรกับเด็ก หรือเพื่อให้ศาลเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่ง

๒.๑.๒ เด็กที่อยู่ระหว่างดำเนินคดี

- เด็กในชั้นสอบสวนหรือชั้นศาลที่ได้รับการประกันตัว ปลดปล่อยตัวชั่วคราว โดยมีประกันหรือไม่มีประกัน หรือมีการกำหนดเงื่อนไขที่ต้องปฏิบัติ และอยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง

- เด็กที่ไม่ได้รับการประกันตัว อาจถูกส่งตัวไปที่สถานพินิจฯ

- เด็กในสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ บ้านพักเด็ก หรือองค์กรเอกชน

๒.๑.๓ เด็กที่ถูกจับกุมในชั้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

- ผู้ปฏิบัติงานฯ ดำเนินการส่งคำร้องไปยังศาล และติดตามรับฟังคำสั่งศาล

- ดำเนินการตามกฎหมาย ให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ และส่งต่อเด็กตาม

มาตรการที่เหมาะสม

๓. ขั้นตอนติดตามและประเมินผล (หลังกฎหมายมีผลใช้บังคับ)

๓.๑ หน่วยงานสรุปผลการให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ และส่งต่อเด็กในภาพรวม

๓.๒ กระทรวงยุติธรรม ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามและประเมินผลการคุ้มครองเด็ก ตลอดจนติดตามและประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย ที่อาจรวมถึงการเสนอโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความพร้อมในการดำเนินการฯ คณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม ได้รับการเสนอเรื่องจากคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ ในการนำวาระดังกล่าวเข้าสู่การประชุมคณะอนุกรรมการประสานฯ เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางการจัดทำแผนการเตรียมความพร้อมในการรองรับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการให้ความช่วยเหลือ หรือสงเคราะห์เด็กที่อาจได้รับประโยชน์จากร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ให้เหมาะสม หากภายหลังมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

ประเด็นการ...

ประเด็นการอภิปราย

ที่ประชุมฯ ได้อภิปรายการกำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อมของหน่วยงาน และแนวทางการให้ความช่วยเหลือหรือสงเคราะห์เด็กที่อาจได้รับประโยชน์จากร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน : รายงานข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมีข้อมูลเด็กที่เข้าหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย และอยู่ในความดูแลของกรมพินิจฯ จำนวน ๖ ราย แบ่งออกเป็น ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จำนวน ๒ ราย และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน ๔ ราย ในช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๖๔ ที่ผ่านมา กรมพินิจฯ ได้มีการหารือร่วมกับกรมกิจการเด็กและครอบครัวเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของเด็กที่อยู่ในการควบคุมตัว โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑) กลุ่มเด็กที่อยู่ในความดูแลของกรมพินิจฯ ให้นักสังคมสงเคราะห์ ของกรมพินิจฯ ลงพื้นที่ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อประเมินความพร้อมของการรับเด็กคืนในครอบครัวเด็กแต่ละราย ซึ่งจะมีการดำเนินการจัดทำแผนร่วมกัน โดยกำหนดแนวทางการดำเนินการ ออกเป็น ๒ กรณี ได้แก่

- กรณีครอบครัวเด็กมีความพร้อมในการรับตัวกลับ : ส่งเด็กและเยาวชนกลับคืนสู่ครอบครัว

- กรณีครอบครัวเด็กไม่มีความพร้อมในการรับตัวกลับ : มีหน่วยงานรองรับ โดยใช้แนวทางของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อจะประสานหาหน่วยงานที่จะรองรับให้ และดำเนินการเสนอเรื่องดังกล่าวไปยังศาล

๒) กลุ่มเด็กที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาคดี ทั้งในขั้นตอนของตำรวจ อัยการ และศาล หากกฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้แล้ว กรมพินิจฯ ได้มีการเตรียมหนังสือเพื่อประสานแจ้งให้กับหน่วยงานทั้ง ๓ ส่วนไว้เรียบร้อยแล้ว รวมทั้งในส่วนของการลงทะเบียนประวัติคดีของเด็กและเยาวชน ได้จัดทำหนังสือไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อขอความร่วมมือในการลงทะเบียนประวัติคดีดังกล่าว

ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัว : เมื่อกรมพินิจฯ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องยื่นเรื่องมาที่ศาลเยาวชนฯ ศาลมีแนวทางที่จะนัดพร้อมบิดามารดา และหน่วยงานที่ยื่นเรื่องเข้ามา เพื่อดำเนินการรับส่งต่อเด็ก รวมทั้ง กระทั่งวางแผนพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในกรณีที่เด็กไม่มีครอบครัวหรือผู้ดูแล ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๓๒ จึงให้สถานพินิจฯ เป็นผู้ดูแล ในส่วนของคดีที่อยู่ในระหว่างการพิจารณานั้น จะใช้ประมวลกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาคดีกันต่อไป โดยมีแนวทางคำพิพากษาฎีกาอยู่ก่อนแล้ว เพราะเรื่องการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอายุเด็กนั้น เคยมีการปรับแก้ไขมาก่อนแล้ว ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ “จาก ๗ ขวบ เป็น ๑๐ ขวบ” และในครั้งนั้น “จาก ๑๐ ขวบ เป็น ๑๒ ขวบ” ถ้าตามแนวเดิม คือ ฎีกาที่ ๗๐๖๖/๒๕๕๔ กระบวนการของศาลในแง่ของคำพิพากษา จะดำเนินการอย่างไร ในแง่ของการปฏิบัติคงจะต้องมีการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เข้าไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม ศาลเยาวชนฯ มีข้อสังเกต ที่เกี่ยวข้องกับ ผู้เสียหายหรือเหยื่อที่ได้รับผลกระทบ โดยศาลเยาวชนฯ มีการจัดตั้งศูนย์ผู้เสียหาย จึงอยู่ในความดูแลของศาลเยาวชนฯ ด้วย ดังนั้น กรณีคดีที่เด็กต่ำกว่าอายุ ๑๒ ขวบ แต่ผู้เสียหายในกรณีนี้จะไม่ได้รับการดำเนินการ ซึ่งการดำเนินการกับทางผู้เสียหายในส่วนนี้จะหายไป ไม่แน่ว่าจะมีการคุ้มครองกลุ่มผู้เสียหายอย่างไรบ้าง

ปลัดกระทรวงยุติธรรม : เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของศาลเด็กและเยาวชนกลาง และทั่วประเทศ มีจำนวนมากหรือไม่

ผู้แทนศาล...

ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัว : เด็กที่เข้าหลักเกณฑ์กฎหมายดังกล่าว มีเพียง ๑ ราย

ผู้แทนกรมกิจการเด็กและเยาวชน : มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของการให้ความช่วยเหลือหรือสงเคราะห์เด็ก ทางกรมฯ ได้มีการจัดทำคณะทำงานขับเคลื่อนและกำหนดแนวทาง โดยมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพเด็ก โดยมีจำนวนทั้งสิ้น ๒๐ คน คณะทำงานฯ ได้มีมติในเรื่องของการจัดทำแนวทางคุ้มครองสิทธิเสรีภาพเด็ก รวมถึงการจัดบันทึกความตกลงเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพเด็ก โดยมี ๗ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง และอยู่ระหว่างการร่าง MOU และอยู่ระหว่างการแจ้งเวียนให้กับทั้ง ๗ หน่วยงานได้รับทราบและให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ก่อนจะมีการลงนามร่วมกัน

ในส่วนของการเตรียมความพร้อมของกรมฯ ขณะนี้มีการวางแผนในการเตรียมเรื่องบุคลากรเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับเด็ก ไม่ว่าจะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในบ้านพักเด็ก หรือการพัฒนาศักยภาพ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายใหม่ และทักษะ เทคนิคเกี่ยวกับเรื่องการทำงานร่วมกับเด็กที่มีความเฉพาะมากยิ่งขึ้น โดยอาจมีการขอความร่วมมือกับกรมพินิจฯ ในการถ่ายทอดทักษะ ความรู้ที่เป็นลักษณะเฉพาะ รวมทั้งการออกแบบหลักสูตรที่มุ่งเน้นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ ที่ชัดเจน

เรื่องของฐานข้อมูล ทางกรมฯ ได้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่จะออกแบบให้สอดคล้องกับการคุ้มครองเด็กหรือการจัดบริการสำหรับเด็กที่เป็นไปตามกฎหมายมากยิ่งขึ้น อาจจะนำมารองรับกรณีการจัดการกับเด็กเฉพาะรายที่ชัดเจนและสามารถติดตามผลได้ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

ปลัดกระทรวงยุติธรรม : ถ้าพิจารณากฎหมายฉบับนี้ เป็นการเปลี่ยนอายุ ซึ่งไม่ใช่เรื่องใหม่ เคยมีการเปลี่ยนแปลงมาแล้ว จากอายุ ๗ ปี เป็น ๑๐ ปี และ ๑๐ ปี มาเป็น ๑๒ ปี เพราะฉะนั้นเป็นเรื่องการเปลี่ยนกรอบของคนที่รับผิดชอบ ซึ่งทำให้มีการเปลี่ยนผ่านจากกรมพินิจฯ ไปสู่กรมกิจการเด็กฯ โดยจะเป็นกรอบที่ไม่ได้มีการเพิ่มเนื้องานใหม่ แต่เพิ่มคนที่เข้าไป เมื่อได้รับฟังข้อมูลจากศาลเยาวชนฯ และกรมพินิจฯ พบว่าเด็กที่อยู่ในระบบมีจำนวนไม่มาก แต่ทั่วโลกที่อยากสอบถามเพราะมีฎีกาเก่ามา กรณีที่มีกฎหมายใหม่ออกมาแล้วเด็กที่อยู่ในศูนย์ฝึกฯ และสถานพินิจฯ ในความเป็นจริงแล้วอยู่ในระบบกระบวนการของคดีอาญา แต่กฎหมายฉบับปัจจุบัน จะบอกว่าให้เข้ากลไกเรื่องคุ้มครองเด็ก โดยกรณีนี้จะต้องให้ศาลสั่งเงื่อนไขต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย ต้องรบกวนสอบถามทางศาลเยาวชนฯ

ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัว : ทหารบกกับทางผู้บริหารแล้ว ไม่สามารถสั่งได้ เนื่องจากเทียบกับฎีกา ที่ ๗๐๖๖/๒๕๕๔ จะมีบทบัญญัติที่เพิ่มขึ้นมา ให้ดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กแทน และอำนาจของศาลมีเพียงการยกฟ้องและปล่อยไป จะไม่เหมือนกับกรณีที่จะใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาทางเด็ก มาตรา ๑๓๘ ที่ศาลมีอำนาจในการพิจารณา เป็นกรณีที่มีความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษ หรือเป็นกรณีที่ไม่ต้องรับโทษแต่ศาลสามารถสั่งคุมประพฤติได้ กรณีนี้ เท่าที่หารือกันเบื้องต้นไม่เข้ามาตรา ๑๓๘ และติดต่อประสานงานหน่วยงานที่จะเข้ามาช่วยเหลือตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ

ปลัดกระทรวงยุติธรรม : ดังนั้นจึงเป็นเรื่องของกรมกิจการเด็กฯ ที่จะดำเนินการและได้ดำเนินการร่วมกับทางกรมพินิจฯ อยู่แล้ว และต้องขอขอบคุณทางกรมพินิจฯ ที่มีการประสานงานกับกรมกิจการเด็กฯ อย่างใกล้ชิดในการดำเนินการ ซึ่งประเด็นดังกล่าว กรมกิจการเด็กฯ ต้องรับเด็กซึ่งอยู่ในความดูแลของศาลออกมาด้วย เพราะเมื่อศาลสั่งยกฟ้อง เด็กดังกล่าวก็ต้องไปอยู่ที่หน่วยงานที่เข้าไปคุ้มครอง

มติที่ประชุม รับทราบ และพิจารณาว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถประสานงานเพื่อเตรียมความพร้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องได้อย่างดีแล้ว ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องดำเนินการเพิ่มเติมในประเด็นนี้ต่อไป

เรื่องอื่น ๆ ...

เรื่องอื่นๆ

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ
ไม่มี

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๐๐ น.

(นางสาวกนกวรรณ ขวัญดี)
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จัดรายงานการประชุม

(นายนิทัศน์ แสงวัฒนะ)
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จัดรายงานการประชุม

(นายชัยวัฒน์ รุ่งเล็ก)
อนุกรรมการและเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม